

นวนิยายยาโออิ: ที่พักพิงทางอารมณ์ความรู้สึก ของหญิงชนชั้นกลางไทย พ.ศ.2555-2565

สุภารัตน์ ดวงดี*

บทคัดย่อ

กระแสความนิยมการอ่านนวนิยายยาโออิ พ.ศ.2555-2565 ก่อตัวขึ้นท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ที่เคลื่อนไหวไปพร้อมๆ กับการเปลี่ยนความหมาย “พื้นที่ในการแสดงตัว” ของนวนิยายยาโออิบนแอปพลิเคชันและเว็บไซต์นวนิยายออนไลน์ ซึ่งได้อนุญาตให้ผู้อ่านทุกเพศทุกวัยเข้าถึงการอ่านนวนิยายประเภทนี้ได้ง่ายยิ่งขึ้น ความนิยมการอ่านนวนิยายยาโออิสัมพันธ์กับ “ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก” ของกลุ่มนักอ่านผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่หรือ “สาววาย” บ่อเกิดอารมณ์ความรู้สึกแบบใหม่ของสาววายมีความเกี่ยวเนื่องกับการเปลี่ยนความหมายในด้านบทบาทหน้าที่และคุณค่าความเป็นหญิงที่ดีแบบไทยกับความเป็นหญิงสมัยใหม่ ส่งผลให้สาววายจำเป็นต้องค้นหา “ที่พักพิงทางอารมณ์ความรู้สึก” เพื่อปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกแบบใหม่ ซึ่งก็คือการอ่านนวนิยายยาโออิ นวนิยายยาโออิกลายเป็นพื้นที่ “ปลดปล่อยทางความรู้สึก” ของสาววาย เป็นพื้นที่ที่พวกเขาสามารถเปิดเผยตัวตน ความชื่นชอบ ความปรารถนาที่จะมีชีวิตแบบที่ต้องการด้วยการเชื่อมโยงอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวเข้ากับตัวบทนวนิยาย ความปลดปล่อยทางอารมณ์ความรู้สึกดังกล่าวจะปรากฏเด่นชัดมากขึ้นเมื่อเกิดการพูดคุยกันระหว่างผู้อ่านที่มีความชื่นชอบเหมือนกัน หรือมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกของตัวเองที่มีต่อนวนิยายเรื่องนั้นๆ

คำสำคัญ: นวนิยายยาโออิ, สาววาย, ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก, ที่พักพิงทางอารมณ์ความรู้สึก

* สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อพ.ศ.2566

บทนำ

หลายทศวรรษที่ผ่านมา นวนิยายยาโออิ (Yaoi) ได้รับการสนับสนุนและถูกโปรโมตบนช่องทางออนไลน์อย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน ตัวอย่างเช่น Dek.D, ReadAwrite, ญญาลัย, จอยลดา, fictionlog ฯลฯ การเข้ามาขยับขยายพื้นที่ในการแสดงตัวของนวนิยายยาโออิบนแอปพลิเคชันและเว็บไซต์เหล่านี้ ได้ปรับเปลี่ยนลักษณะการเข้าถึงนวนิยายยาโออิไปค่อนข้างมาก จากเดิมการอ่านจะเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่มและมีได้ถูกเปิดเผยสู่สาธารณะอย่างเสรี¹ ได้กลายเป็นว่านักอ่านทุกเพศทุกวัยสามารถมองเห็นนวนิยายยาโออิผ่านการโปรโมตบนเว็บไซต์ตามความนิยมในช่วงเวลานั้นๆ รวมถึงการจัดหมวดหมู่เฉพาะนวนิยายชายรักชายบนช่องทางออนไลน์

กลุ่มผู้อ่านนวนิยายยาโออิเรียกตัวเองว่า “สาววาย” งานศึกษานวนิยายยาโออิก่อนหน้านี้ ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับกลุ่มผู้อ่านนวนิยายยาโออิว่า สาววายนิยมอ่านนวนิยายยาโออิบนแอปพลิเคชันและเว็บไซต์ และส่วนใหญ่เป็นนักเรียนนักศึกษาซึ่งมีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท² การจะเข้าถึงนวนิยายยาโออิที่กำลังเป็นที่นิยมได้นั้น สาววายอาจจะต้องใช้เงินจำนวนหนึ่งเพื่อ “เติมเหรียญ” หรือซื้อกุญแจสำหรับปลดล็อกเนื้อหาแต่ละตอน ขณะเดียวกันสาววายบางส่วนก็เลือกที่จะซื้อนวนิยาย “รวมเล่ม” ในราคาหลักสิบไปจนถึงหลักพันมาอ่านและเก็บสะสมไว้

ในช่วงพ.ศ.2555-2560 ความนิยมการอ่านนวนิยายยาโออิได้เข้าไปสัมพันธ์กับ “ระบอบอารมณืความรู้สึก” ของสาววาย ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ที่มุ่งเน้นความเท่าเทียมและการเติบโตในด้านการทำงานและดำรงชีวิตอย่างเข้มข้น การรวมกลุ่มกันของสาววายผ่านสื่อสังคมออนไลน์จึงส่งผลให้พวกเธอเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้โดดเดี่ยว ในขณะเดียวกัน สาววายก็ไม่ต้องการให้คนอื่นรู้ว่าพวกเธอชื่นชอบอ่านนวนิยาย

¹ ศุภวรรธ คงสุวรรณ, “นิยายวาย : กระแสนิยม และกระแสสะท้อนสังคมที่ ‘ไร้เพียงสาทางเพศ’,” 18 ธันวาคม 2561, <https://www.the101.world/what-yaoi-tell-us/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2565).

² ฉัตรธิดา ชูทอง, “การเปิดรับ ทศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมกรอ่านนิยายชายรักชายของกลุ่มสาววายไทย,” *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร* 4, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564): 1.

ชายรักชาย³ ความเปลี่ยนแปลงทางความรู้สึกดังกล่าวส่งผลให้สาววายต้องเผชิญกับ “*ความทุกข์ทนทางอารมณ์*” (*emotional suffering*) ที่อยู่ในรูปแบบของความอิหลักอิเหลื่อ ในบทบาทหน้าที่ที่สังคมสมัยใหม่คาดหวังพร้อมๆ กับการรักษาคุณค่าความเป็นหญิงที่ดีแบบไทย การค้นหาที่พึ่งทางจิตใจที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความชื่นชอบของตนเองจึงจำเป็นอย่างมากสำหรับสาววาย

บทความชิ้นนี้เป็นการอภิปรายความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ความรู้สึกของ “*สาววาย*” ผ่านความนิยมการอ่านนวนิยายยาโออิ โดยมีการใช้หลักฐานชั้นรองมาศึกษาเป็นหลัก ได้แก่ วิทยานิพนธ์ บทความวารสาร บทความออนไลน์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์และอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมที่สัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึกของสาววาย จนนำไปสู่การค้นหา “*ที่พึ่งทางอารมณ์ความรู้สึก*” (*emotional refuge*) ข้อเสนอของวิลเลียม เรดดีเกี่ยวกับระบอบอารมณ์ความรู้สึก จะถูกนำมาใช้อภิปรายการก่อเกิด “*ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก*” ในกลุ่มสาววาย ที่เกิดขึ้นจาก “*ความเข้มงวด*” ทางระบอบอารมณ์ความรู้สึกของสังคม⁴ ที่ไม่สามารถดำเนินเคียงคู่ไปกับความปรารถนาและความฝันของสาววายได้ โดยจะวิเคราะห์จากความเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะประเด็นด้านบทบาททางเพศ สถานะทางสังคม และคุณค่าความเป็นผู้หญิงแบบแม่ศรีเรือนกับความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ เพื่อนำมาอภิปรายความนิยมการอ่านนวนิยายยาโออิที่สัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึกอิหลักอิเหลื่อ และ “*ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก*” ของสาววาย

การจะมองเห็นภาพการก่อตัวทางอารมณ์ความรู้สึกของสาววายได้นั้น จำเป็นต้องทำความเข้าใจสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจหลังทศวรรษ 2500 เป็นต้นมาเสียก่อน เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการผลิตเพื่อขาย และส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมและการส่งออก ส่งผลให้บทบาทหน้าที่และสถานะทางสังคมของผู้หญิงชนชั้นกลางเปลี่ยนแปลงไป ผู้หญิงกลายเป็นกลุ่มที่เข้ามาที่บทบาทในด้านเศรษฐกิจ การทำงาน และการศึกษา พวกเขาปรารถนาจะก้าวหน้าในชีวิต แต่ขณะเดียวกัน ก็ต้องรับผิดชอบหน้าที่งานภายในบ้าน บทบาท

³ ภัทรพรรณ อมรศรีวงษ์ และบัณฑิต สวรรยาวิสุทธิ์, “การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคสื่อของสาววาย,” *วารสารวิจัยสังคมศึกษากลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์* 5, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): 40.

⁴ สิงห์ สุวรรณกิจ, “ท้องสมุทรแห่งความรู้สึก: วิลเลียม เรดดีกับประวัติศาสตร์อารมณ์ความรู้สึก,” ใน *วิธีวิทยาในการศึกษาประวัติศาสตร์*, บก. ชนิดา พรหมพยัคฆ์ และณัฐพงษ์ สกุลเสี่ยว (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม, 2563), 539.

หน้าที่และคุณค่าความเป็นหญิงลักษณะเช่นนี้ถูกผลิตซ้ำและส่งต่อมาสู่คนรุ่นหลัง ในท้ายที่สุดก็กลายเป็นสิ่งที่ผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่ต้องเผชิญไม่แตกต่างกัน บทความชิ้นนี้ จำเป็นจะต้องพูดถึงประเด็นทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกของผู้หญิงชนชั้นกลางเสียก่อน เพื่อให้เห็นภาพการก่อรูปก่อร่างทางอารมณ์ความรู้สึกของผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่ที่สัมพันธ์กับความนิยมการอ่านนวนิยายยาโออิเพิ่มขึ้น

สถานะทางสังคมของผู้หญิงชนชั้นกลางและระบอบอารมณ์ความรู้สึกหลังทศวรรษ 2530

ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมหลัง พ.ศ.2500 ส่งผลให้ภาคการผลิตของประเทศเปลี่ยนรูปจากการผลิตเพื่อยังชีพกลายเป็นการผลิตเพื่อขาย ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเข้ามามีบทบาทต่อภาคการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม โดยทำหน้าที่ป้อนทรัพยากรและกำลังแรงงานเข้าสู่กลไกตลาด เนื่องด้วยระบบเศรษฐกิจรูปแบบใหม่นี้ ทำให้บทบาทหน้าที่ของผู้หญิงชนชั้นกลางไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป จากเดิมบทบาทหน้าที่จะผูกติดกับระบบคุณค่าความเป็นลูกสาว ภรรยา และแม่ของลูกที่ดี กลายเป็นว่าผู้หญิงชนชั้นกลางจำเป็นต้องทำงานหาเลี้ยงคนในครอบครัวไม่ต่างจากสามี⁵ คุณค่าความเป็นหญิงจึงมิได้ผูกติดอยู่กับหน้าที่ภายในครัวเรือนหรือ “ความเป็นแม่” และ “ภรรยาที่ดี” ทว่าผู้หญิงชนชั้นกลางจะต้องทำหน้าที่ภายนอกเรือนได้ดีด้วยเช่นกัน

ช่วงทศวรรษ 2530 เป็นต้นมา “ความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่” ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อแนวคิด คุณค่า และอารมณ์ความรู้สึกของผู้หญิงชนชั้นกลางไทย การใช้ภาษาสื่อความหมายใน “นิตยสารกุลสตรี” ปรากฏให้เห็นการหวนคืนคุณค่าและความสามารถส่วนบุคคลกลับมาสู่ตัวตนของผู้หญิง โดยเฉพาะในด้านการศึกษาเล่าเรียน การไต่เต้าไปสู่ตำแหน่งงานที่สูงขึ้น และการมีชีวิตที่ดีได้ด้วยตัวเอง ผู้หญิงชนชั้นกลางเริ่มปรารถนาและต้องการก้าวไปสู่บทบาททางสังคมอื่นๆ ด้วยความเชื่อมั่นในความสามารถที่มี⁶

พร้อมกันนั้น ปัจจัยทางเศรษฐกิจ การขยายตัวด้านเทคโนโลยี และความเข้มแข็งของระบบราชการไทย ได้ส่งเสริมให้กระแสทางความคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคใน

⁵ ศิริจิต สุนันตะ, “มนต์ศรัทธาด้วยงานดูแลกับการกดทับซับซ้อนของความไม่เท่าเทียมทางเพศ ชนชั้น และชาติพันธุ์: การทบทวนวรรณกรรมและแนวทางการศึกษาในบริบทไทย,” *วารสารสตรีนิยมไทย “จุดยืน”* 6, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): 5.

⁶ ปิยธิดา คงวิมล และวิมลมาศ ปถุชากุล, “กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสื่ออุดมการณ์ผู้หญิงสมัยใหม่ในนิตยสารกุลสตรี,” *ศิลปศาสตร์ปริทัศน์* 16, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564): 112.

ผู้หญิงเข้มแข็งมากขึ้น⁷ อันส่งผลให้พวกเธอเกิดความรู้สึก “ภาคภูมิใจ” ในตัวเอง⁸ และต้องการเติบโตในสายงานอาชีพเพื่อชีวิตที่ดี ผู้หญิงชนชั้นกลางเกิดความรู้สึก “ภาคภูมิใจ” ในความสามารถและความมุ่งมั่นของตนเอง หลังจากประสบความสำเร็จในหน้าที่การทำงาน ด้านการเรียน และมีเงินเพียงพอสำหรับซื้อของที่ต้องการ รวมถึงสินค้าฟุ่มเฟือย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้หญิงชนชั้นกลางจะใช้ความสามารถของตนเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งโอกาสทางการศึกษาและเติบโตในหน้าที่การทำงาน ทว่าคนในสังคมยังไม่อาจสละภาพจำเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของความเป็นแม่บ้านแม่เรือนและภรรยาที่ดีได้ และแม้ว่าผู้หญิงชนชั้นกลางจะออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น แต่งานภายในบ้านยังคงเป็นหน้าที่ของผู้หญิง สังคมยังคงจำกัดบทบาททางเพศและหน้าที่ของผู้หญิงอยู่แค่ภายในบ้าน ขณะเดียวกัน ความคิดเกี่ยวกับการดูแลงานบ้านถูกผลิตซ้ำไปจากรุ่นสู่รุ่นว่าเป็นหน้าที่ของผู้หญิง จึงกล่าวได้ว่า คุณค่าความเป็นผู้หญิงที่ดีและความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่นั้นมักถูกสังคมขังนอกลอตเวลา พวกเธอจำเป็นจะต้องปฏิบัติตามความคาดหวังของสังคม เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางความรู้สึกและถูกมองว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี⁹

ภาวะทางอารมณ์ความรู้สึกทั้งสองรูปแบบ ทำให้ผู้หญิงชนชั้นกลางตกอยู่ใน “ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก” เกิดความอึดอัดใจหรือระหว่างความเป็นหญิงที่ดีแบบไทยกับความ เป็นหญิงสมัยใหม่ โดยเฉพาะความกังวลว่า ตนเองจะทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งได้ไม่ดีพอ

หลังทศวรรษ 2540 สื่อโทรทัศน์ ภาพยนตร์ นวนิยาย นิตยสาร คอลัมน์ มีบทบาทในการประกอบสร้างความหมายใหม่เกี่ยวกับ “ความรัก” ในกลุ่มชนชั้นกลางค่อนข้างมาก โชเซียลมีเดียกลายเป็นตัวขับเคลื่อนแนวคิด “ความรักแบบโรแมนติก” ไปสู่ผู้คนในสังคม¹⁰ โดยมีนัยยะเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของตนเอง การคำนึงถึงอิสระและความเท่าเทียม ความซื่อสัตย์ รัก

⁷ สายชล สัตยานุรักษ์, “ชีวิตและครอบครัวของผู้หญิงชนชั้นกลางไทย กับ “ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก” และการก่อตัวของระบอบอารมณ์ความรู้สึกใหม่,” *มนุษยศาสตร์สาร* 22, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564): 193.

⁸ เรื่องเดียวกัน.

⁹ ศิริจิต สุบันตะ, “โมโนทัศน์ว่าด้วยงานดูแลกับการกดทับซับซ้อนของความไม่เท่าเทียมทางเพศ ชนชั้น และชาติพันธุ์: การทบทวนวรรณกรรมและแนวทางการศึกษาในบริบทไทย,” *วารสารสตรีนิยมไทย “จุดยืน”* 6, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): 3.

¹⁰ อามดา วิรมณรมิตา, “ความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางไทย พ.ศ.2540-2560,” *มนุษยศาสตร์สาร* 22 ฉบับเพิ่มเติม (พฤศจิกายน 2564): 138.

เดียวใจเดียว ผู้หญิงชนชั้นกลางจึงปรารถนาจะพบ “ความรักที่ดี” และต้องการคู่วิตที่รักเดียวใจเดียว ซื่อสัตย์และไม่เจ้าชู้¹¹ ในขณะเดียวกัน ก็มีความหวังว่าจะมีชีวิตที่ดีขึ้นด้วยความสามารถของตนเอง เนื่องด้วยความทุกข์ทนทางความรู้สึกในเรื่องบทบาทหน้าที่และคุณค่าความเป็นหญิง การเสาะแสวงหา “ที่พักพิงทางความรู้สึก” จึงต้องเป็นพื้นที่ที่สามารถมอบ “ความสบายใจ” “ความปลอดภัย” และการตระหนักถึงคุณค่าความเป็นตัวเองให้ได้¹²

“พื้นที่พักพิงทางอารมณ์ความรู้สึก” จึงมักมีลักษณะเป็นการรวมกลุ่มกันเป็นชุมชนทางความรู้สึกเดียวกัน เช่น กลุ่มแม่เลี้ยงเดี่ยว กลุ่มการอ่านและการเขียนวรรณกรรมเพื่อผู้หญิง¹³ การตื่นรู้และหันกลับมารักตัวเอง ให้คุณค่ากับความดีงามที่เกิดจากจิตใจ เช่น การปฏิบัติธรรมร่วมกับฟังคำสอนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้¹⁴ ในช่วงทศวรรษ 2540-2550 การเกิดขึ้นของเว็บไซต์ เว็บไซต์ออนไลน์ เช่น Dek.D และ Pantip กลายเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น พูดคุย และเผยแพร่งานเขียนที่มุ่งเน้นเรื่องราว “ความรักโรแมนติก”¹⁵ นวนิยายอาโออิในยุคแรกเริ่ม ถูกเผยแพร่ลงบนช่องทางออนไลน์อย่างลับๆ โดยส่วนมากจะเป็นงานเขียนเรื่องราวความรักระหว่างชายชาย ที่มีการหยิบยืมรูปร่างลักษณะของศิลปินเกาหลีและญี่ปุ่น นักแสดง และการ์ตูน นวนิยายประเภทนี้จะเรียกว่า “แฟนฟิก”¹⁶ นวนิยายอาโออิที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่จะเล่าเรื่อง “ความรักแบบโรแมนติก” เหมือนนวนิยายชายหญิง ยกตัวอย่างเช่นตัวละครต้องการ “ความรักที่ดี” และเคียดแค้นกับคนที่สามารถให้ “ความสบายใจ” มีความซื่อสัตย์ และให้ความสำคัญต่อคนรัก เช่น เรื่อง MY KING รักหมดใจราชาจอมโหด โดย

¹¹ สายชล สัตยานุรักษ์, “ชีวิตและครอบครัวของผู้หญิงชนชั้นกลางไทย กับ “ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก” และการก่อตัวของระบอบอารมณ์ความรู้สึกใหม่,” *มนุษยศาสตร์สาร* 22, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564): 195.

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 200.

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 200-203.

¹⁴ บุนทริกา พวงคำ, “เสถียรธรรมสถาน: ที่พักพิงทางความรู้สึกของผู้หญิงชนชั้นกลางไทยในทศวรรษ 2540-2550,” *มนุษยศาสตร์สาร* 22 ฉบับเพิ่มเติม (พฤศจิกายน 2564): 62.

¹⁵ รัตติยา กาญจนวิญญูกุล และปรีดา อัครจันทโชติ, “กลศิลป์ในการเล่าเรื่องของนิยายออนไลน์ในสังคมไทย,” *วารสารนิเทศสยามปริทัศน์* 19, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563): 48-49.

¹⁶ นัทธนัย ประสานนาม, “นวนิยายอาโออิของไทย : การศึกษาเชิงวิเคราะห์,” *วารสารวิชาการหอสมุดแห่งชาติ* 7, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562): 19.

:YUMEMONOGATARI:, เรื่อง *Avatar Rocker ร้ายนรก* โดย ++saisioo++, เรื่อง *!!! กลัวรัก !!! Fear Love* โดย BungYagin¹⁷

นวนิยายยาโออิในฐานะ “ที่พิงพิงทางอารมณ์ความรู้สึก” ของสาววาย

ต้นทศวรรษ 2550 ช่องทางการเข้าถึงนวนิยายยาโออียังคงเป็นเรื่อง “เฉพาะกลุ่ม” กลุ่มผู้อ่านจะเข้าถึงนวนิยายยาโออิผ่านเว็บไซต์ แชนทกลุ่ม เว็บบอร์ด และกลุ่มลับ ซึ่งมีเพียงคนในชุมชนที่รับรู้¹⁸ วิชญา ปัญญารากุล บรรณาธิการเว็บไซต์ fictionlog กล่าวว่า “นิยายวายส่วนใหญ่จะอยู่ในเว็บบอร์ด บางบอร์ดแค่ลือกันธรรมดาที่เข้าไปได้ แต่บางบอร์ดก็เป็นบอร์ดที่ต้องตอบคำถามเพื่อคัดกรองคน...”¹⁹ การเข้าถึงนวนิยายยาโออิในยุคแรกเริ่มถือเป็นพื้นที่สำหรับนักอ่านที่มีความชื่นชอบในการอ่านนวนิยายชายรักชาย แต่หลังทศวรรษ 2550 เป็นต้นมา นวนิยายยาโออิได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในหมวดหมู่นิยายรักอย่างเปิดเผย เนื่องด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า “พื้นที่ในการแสดงตัว” ของนวนิยายยาโออิขยายไปสู่สายตาผู้คนมากขึ้น และปรากฏอยู่บนแอปพลิเคชันและเว็บไซต์ออนไลน์ ตัวอย่างเช่น Dek.D, ReadAwrite, ญญาลัย, จอยลดา และ fictionlog

“สาววาย” คือหญิงสาวที่ชื่นชอบการอ่านนวนิยายยาโออิ²⁰ ส่วนใหญ่มักจะเป็นนักเรียนนักศึกษาที่มีรายได้ต่อเดือนสม่ำเสมอ ฉัตรธิดา ชูทอง ตั้งข้อสังเกตว่า สาววายมีลักษณะการรวมกลุ่มที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ มีความแตกต่างทางด้านอายุ การศึกษา และทัศนคติ เมื่อเกิดการรวมกลุ่มผ่าน “ความชื่นชอบ” นวนิยายชายรักชายจึงเกิดความสัมพันธ์กันภายในสมาชิกกลุ่ม²¹ กล่าวได้ว่า สาววายมีลักษณะการรวมกลุ่มกันทางความรู้สึกตามความชื่นชอบการอ่านนวนิยายยาโออิ

¹⁷ สุภาวรัตน์ วัฒนทัต, “ภาพแทนคนรักเพศเดียวกันในนิยายวายจากสื่ออินเทอร์เน็ต.” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), 110-114.

¹⁸ ศุภารรณ คงสุวรรณ, “นิยายวาย : กระแสนิยม และกระจกสะท้อนสังคมที่ ‘ไร้เดียงสาทางเพศ’,” 18 ธันวาคม 2561, <https://www.the101.world/what-yaoui-tell-us/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2565).

¹⁹ เรื่องเดียวกัน.

²⁰ นัทธนี ประสานนาม, “การเว้นระยะห่างทางเพศสถานะ: นวนิยายยาโออิของไทยในการเมืองเรื่องชนบวรณกรรมกับ การตีความ,” *วารสารศาสตร์* 13, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563): 168.

²¹ ฉัตรธิดา ชูทอง, “การเปิดรับ ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการอ่านนิยายชายรักชายของกลุ่มสาววายไทย,” *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร* 4, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564): 75.

ตั้งแต่ทศวรรษ 2550 เป็นต้นมา การรวมกลุ่มกันทางความรู้สึกจะปรากฏให้เห็นเด่นชัดผ่านเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ เช่น ทวิตเตอร์ (twitter)—หรือปัจจุบันนี้ใช้ชื่อว่า “X” ซึ่งจะอยู่ในรูปของการติดแฮชแท็ก (hashtag) หรือเครื่องหมาย “#” สาววายจะพูดคุยกัน รวมถึงแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกต่อนวนิยายเรื่องนั้นๆ ผ่านการติดแฮชแท็กที่ชื่อนวนิยายชื่อตอน ชื่อตัวละคร²² การรวมกลุ่มทางความรู้สึกลักษณะเช่นนี้จะทำให้สาววายรู้สึกใกล้ชิดและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ผ่านการพูดคุยกันระหว่างคนในกลุ่มและนักเขียน ภัชรพรรณและบัณฑิต สัมภาษณ์ความรู้สึกของสาววายหลังได้พูดคุยกับสาววายคนอื่นๆ บนช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ว่า พวกเธอรู้สึกสบายใจทุกครั้งเมื่อได้คุยกับสาววายคนอื่นๆ เหมือนได้เจอเพื่อนที่เข้าใจกัน²³ การติดแฮชแท็กจึงมีลักษณะเป็นการรวมกลุ่มกันทางความรู้สึกที่มีความเฉพาะ เป็นพื้นที่ที่สาววายสามารถ “เปิดเผย” ตัวตน และ “เป็นตัวของตัวเอง” ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แชร์ประสบการณ์ บอกเล่าความรู้สึก และค้นหาเพื่อนใหม่ที่มี “ความชื่นชอบ” เดียวกัน

แต่การรวมกลุ่มทางความรู้สึกของสาววายก็ไม่ได้มีลักษณะเป็นกลุ่มก้อนเดียวกันเสียทีเดียว เนื่องจากความชื่นชอบในการอ่านนวนิยายยาโออิของสาววาย มักมีการคาบเกี่ยวระหว่างกลุ่มผู้หญิงที่เลือกอ่านเพียงนวนิยายยาโออิประเภท “แฟนฟิกชัน” หรือ “ออริจินอล” อย่างใดอย่างหนึ่ง และกลุ่มผู้หญิงที่ชื่นชอบอ่านนวนิยายยาโออิทั้งสองประเภท แฟนฟิกชันเป็นงานเขียนที่มีตัวละครต้นแบบมาจากศิลปินนักร้อง นักแสดง และการ์ตูน²⁴ นักอ่านแฟนฟิกชันส่วนใหญ่มักเป็นแฟนคลับหรือผู้ที่ชื่นชอบดูหนังภาพยนตร์และการ์ตูนเรื่องนั้นๆ นวนิยายประเภทนี้ไม่สามารถถูกนำมาซื้อขายในเชิงพาณิชย์ได้ ซึ่งแตกต่างจากนวนิยายประเภทออริจินอลที่เป็นงานเขียนบอกเล่าเรื่องราวความรักของตัวละครชายรักชายที่ถูกออกแบบและสร้างขึ้นโดยผู้เขียน²⁵ นักอ่านนิยายประเภทนี้จะสามารถซื้อรูปเล่มและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงเติม

²² Veluree Metaveevinij, “Boys Love (Yaoi) Fandom and Political Activism in Thailand,” *Intersections: Gender and Sexuality in Asia and the Pacific*, 49 (June 2023): 4-5.

²³ ภัชรพรรณ อมรศรีวงษ์ และบัณฑิต สวรรยาวิสุทธิ์, “การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมกรรมการบริโภคสื่อของสาววาย,” *วารสารวิจัยบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์* 5, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): 45.

²⁴ นัทธนี ประสานนาม, “นวนิยายยาโออิของไทย : การศึกษาเชิงวิเคราะห์,” *วารสารวิชาการหอสมุดแห่งชาติ* 7, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562): 19.

²⁵ Veluree Metaveevinij, “Boys Love (Yaoi) Fandom and Political Activism in Thailand,” *Intersections: Gender and Sexuality in Asia and the Pacific*, 49 (June 2023): 5.

เงินแลกเปลี่ยนหรือกุญแจสำหรับปลดล็อกเนื้อหาตอนต่อไปได้ โดยความชื่นชอบการอ่านนวนิยายทั้งสองประเภทก็สามารถกระโดดไปหากันได้ตามกระแสนิยมการอ่านนวนิยาย Yaoi ในช่วงเวลานั้น ยกตัวอย่างเช่น #แบนnotme ในปี 2564 เกิดขึ้นจากกลุ่มแฟนคลับชาวไทยวงบอยแบนด์เกาหลี GOT7 ที่ไม่เห็นด้วยกับการนำนวนิยายแฟนฟิกชันเรื่อง NOT ME เขาไม่ใช่ผม มาทำเป็นซีรีส์²⁶ ขณะเดียวกัน สาววายบางกลุ่มก็ได้ซื้อนวนิยาย NOT ME เขาไม่ใช่ผม ตามกระแสที่กำลังเกิดขึ้น

กล่าวได้ว่า การมองสาววายในฐานะกลุ่มผู้หญิงที่มีความชื่นชอบเดียวกัน จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความหลากหลายภายในกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนตามรูปแบบเฉพาะ การ “เปิดเผย” ตัวตน และ “เป็นตัวของตัวเอง” ผ่านเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ และการข้ามย้ายไปยังกลุ่มที่มีความชื่นชอบอ่านนวนิยาย Yaoi ประเภทอื่นด้วยเช่นกัน

หลังทศวรรษ 2550 นิยาม “ความรักแบบโรแมนติก” ที่ปรากฏในสื่อสังคมออนไลน์ และแอปพลิเคชัน รวมถึงนวนิยาย Yaoi นั้น เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการประกอบสร้าง “ความเป็นปัจเจกชน” อย่างเข้มข้น ด้วยความเป็นปัจเจกชนที่เข้มข้นขึ้นนี้เอง จึงทำให้ชนชั้นกลางรุ่นใหม่เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวและแปลกแยกจากสังคมได้ง่าย²⁷ ประเด็นเรื่อง “ความรัก” จะมุ่งเน้น “ความพึงพอใจ” ระหว่างคนสองคนเป็นหลัก ในขณะที่อารมณ์ความรู้สึกทางเพศกลายเป็นความปกติที่สามารถเปิดเผยได้²⁸ กล่าวคือ นิยามความรักสำหรับผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่เป็นการให้ความสำคัญกับอารมณ์ความรู้สึกของตัวเอง การคบหาดูใจจึงเป็นช่วงเวลาการเรียนรู้กันและกัน ลองผิดลองถูก และคิดทบทวนเพื่อตัดสินใจว่าจะสานต่อหรือสิ้นสุดความสัมพันธ์ลง ทักษะเกี่ยวกับการหย่าร้าง การเลิกา ตลอดจนการเป็นโสดของผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่จึงมิได้มีความหมายในเชิงความล้มเหลว หากแต่เป็น “การเริ่มต้นใหม่” สำหรับความรักครั้งต่อไป ซึ่งในอีกนัยยะหนึ่งหมายถึงการกลับมาใช้ชีวิต “เพื่อตัวเอง” ผลสำรวจความ

²⁶ Veluree Metaveevinij, “Boys Love (Yaoi) Fandom and Political Activism in Thailand,” *Intersections: Gender and Sexuality in Asia and the Pacific*, 49 (June 2023): 6.

²⁷ อาณา วิกรมรมิตา, “ความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางไทย พ.ศ.2540-2560,” *มนุษยศาสตร์สาร* 22 ฉบับเพิ่มเติม (พฤศจิกายน 2564): 138.

²⁸ สายชล สัตยานุรักษ์, “ชีวิตและครอบครัวของผู้หญิงชนชั้นกลางไทย กับ “ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก” และการก่อตัวของระบอบอารมณ์ความรู้สึกใหม่,” *มนุษยศาสตร์สาร* 22, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564): 196.

คิดเห็นของผู้หญิงที่มีอายุ 18-72 ปี ตั้งแต่วันที่ 24 พฤษภาคมถึงวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ.2561 โดย พม. POLL สะท้อนให้เห็นว่า ผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่ต้องการทำงานภายในบ้านเพียงฝ่ายเดียว เพราะมองว่าผู้ชายและผู้หญิงต่างออกไปทำงานนอกบ้านเหมือนกัน²⁹ และยังแสดงให้เห็นอีกว่า ผู้หญิงบางกลุ่มไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการมีคู่ครองมากนัก โดยให้เหตุผลว่า ผู้หญิงสามารถพึ่งพาดูแลตัวเองได้ รักอิสระ และไม่ต้องการเป็นฝ่ายถูกปกป้องโดยผู้ชาย³⁰

“ความพึงพอใจ” และ “ความสบายใจ” ในบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่จึงมีลักษณะความเป็นปัจเจกชนสูง อารมณ์ความรู้สึกทั้งสองรูปแบบดำรงอยู่บนฐานแนวคิด “ความเสมอภาค” และ “ความเท่าเทียม” โดยไม่แบ่งแยกเพศ อนันตศักดิ์และอรรถชัยอธิบายว่า รสนิยมทางเพศของตัวละครนวนิยายยาโออิมักมีความสลับซับซ้อนทางความรู้สึก ยกตัวอย่างเช่น ตัวละครพระเอกสามารถคบหาใจและมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงหรือผู้ชายได้³¹ ในขณะที่นักทฤษฎีมองว่า นวนิยายยาโออิมักการก้าวข้ามลักษณะการเขียนแบบแผนดั้งเดิม โดยจะปรากฏให้เห็น “สภาวะควีร์” ของตัวละครที่มีความลื่นไหลทางเพศอยู่เสมอ³² กล่าวได้ว่า การปรากฏสภาวะไร้ข้อจำกัดทางเพศในนวนิยายยาโออิมักสัมพันธ์กับแนวคิด “ความเสมอภาค” และ “ความเท่าเทียม” โดยไม่แบ่งแยกเพศในกลุ่มสาววาย

ในอีกแง่หนึ่ง การแสดงออกซึ่งอารมณ์ความรู้สึก “ความพึงพอใจ” และ “ความสบายใจ” ของสาววายผ่านการอ่านนวนิยายยาโออิมักก็ได้เป็นการทำลายระบบคุณค่าความเป็นหญิงที่ดีแบบไทยไปเสียทีเดียว หากแต่เป็น “การประนีประนอม” และ “ท้าวทาย” คุณค่าความเป็นหญิงที่ดี ภัชรพรรณและบัณฑิตกล่าวว่า สาววายเลือกที่จะใช้เวลาหลังเลิกเรียนและหลังเลิกงานอ่านนวนิยายยาโออิมักเพื่อผ่อนคลายความเครียด การอ่านนวนิยายแนวนี้มิได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตคู่ หรือการเลือกคู่ครองของพวกเขา แต่ในขณะเดียวกัน สาววายก็ไม่ต้องการเปิดเผย

²⁹ “เปิดโพลหญิงไทยยุค 4.0 ระบุผู้หญิงสามารถเป็นผู้บริหารระดับสูงและนักการเมืองได้,” *มติชนออนไลน์*, 25 กรกฎาคม 2561, https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_1058899 (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2566).

³⁰ เรื่องเดียวกัน.

³¹ อนันตศักดิ์ พลแก้วเกษ และอรรถชัย เพ็ญยุระ, “ความสัมพันธ์ทางเพศในวรรณกรรมแนววาย,” *วารสารวิชาการธรรมทรรค* 22, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2565): 285.

³² นัทธนี ประสานนาม, “ภาวะควีร์ในนวนิยายยาโออิมักของ ร เรือในมหาสมุทร,” *วารสารธรรมศาสตร์* 41, 1 (2565): 143.

ความชื่นชอบนี้ให้คนใกล้ชิดตัวรับรู้³³ กล่าวได้ว่า ความไม่ลงรอยทางอารมณ์ความรู้สึกระหว่างสาวววยและสังคมที่คาดหวังให้พวกเธอเป็นผู้หญิงที่ดีนั้น สามารถนำไปสู่การนิทาและถูกสังคมมองว่าสาวววยบกพร่องในการเป็นผู้หญิงที่ดี เนื่องจากไม่สามารถปิดกั้นอารมณ์ความรู้สึกทางเพศของตนเองได้ โดยความไม่ลงรอยทางความรู้สึกดังกล่าวส่งผลให้สาวววยต้องตกอยู่ในสภาวะ “ความทุกข์ทนทางความรู้สึก” ไม่ว่าจะ เป็นความล้มเหลว การไม่มั่นใจในเส้นทางที่ตนเองเลือก การพยายามปกปิดความชื่นชอบส่วนตัว ฯลฯ “ความคาดหวัง” และ “ความกดดัน” จากสังคมที่ต้องการให้ผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่ต้องมีคุณค่าความเป็นหญิงที่ดีพร้อมๆ กับประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน คือปัจจัยสำคัญที่ทำให้พวกเธอตกอยู่ใน “สภาวะสองจิตสองใจ”

ผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่กลับต้องเผชิญหน้ากับความอิทธิพลเหลือในบทบาทและสถานะทางสังคมไม่ต่างจากผู้หญิงชนชั้นกลางก่อนหน้านี้ ถึงแม้ว่าแนวคิดความเป็นหญิงสมัยใหม่จะเข้ามามีอิทธิพลต่อความหวังและความฝันของผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่ ทว่าสังคมยังคงคาดหวังให้พวกเธอต้องประพฤติตนอย่างสุภาพอ่อนน้อม เชื่อฟังผู้ใหญ่ รับผิดชอบงานภายในเรือน ดูแลบิดามารดายามแก่เฒ่า และแต่งงานสร้างครอบครัว พร้อมกันนั้น สังคมไทยในปัจจุบันก็คาดหวังให้ผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่จะต้องสามารถทำงานหาเงินด้วยตัวเอง เรียนจบปริญญา และเติบโตในสายการทำงาน ผลสำรวจความคิดเห็นของผู้หญิงโดย พม. POLL ยังแสดงให้เห็นอีกว่า ผู้หญิงจำนวนมากต้องการมีคู่ครอง แต่งงาน และมีบุตร เพื่อที่จะมีคนดูแลตนเองยามแก่เฒ่า³⁴

อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่ยังคงเป็นโสดและปรารถนาจะพบรักที่ดีอยู่เช่นกัน ผลการสำรวจเยาวชนโดยศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัวหรือคิด for คิดส์ ในปี 2563 แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงชนชั้นกลางที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมจนถึงมหาวิทยาลัยเป็นโสดมากขึ้นตามลำดับการศึกษาที่สูงขึ้น พวกเธอต้องการเจอความรักที่ดี แต่ด้วยรูปแบบการเรียน

³³ ภัชพรพรรณ อมรศรีวงษ์ และบัณฑิต สวรรยาวิสุทธิ์, “การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคสื่อของสาวววย,” *วารสารวิจัยสังคมศึกษากลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์* 5, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): 40.

³⁴ “เปิดโพลหญิงไทยยุค 4.0 ระบุผู้หญิงสามารถเป็นผู้บริหารระดับสูงและนักการเมืองได้,” *มติชนออนไลน์*, 25 กรกฎาคม 2561, https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_1058899 (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2566).

และการทำงานที่มีการแข่งขันกันสูงจึงทำให้ไม่มีเวลาคบหาใครกับใคร³⁵ โอกาสได้เจอสังคมใหม่ๆ จึงมีไม่มากนัก ผลสำรวจยังแสดงให้เห็นอีกว่า การเป็นโสดกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้หญิงชนชั้นกลางในเรื่อง “ความเศร้า” และ “ความเหงา” แม้ว่าผลสำรวจโดยคิด for คิดส์ จะมิได้ชี้ให้เราเห็นถึงต้นตอให้เกิดความรู้สึกเศร้าและเหงาที่นอกเหนือจากการเป็นโสด แต่ก็สะท้อนให้เห็นว่า ผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่จำนวนมากยังคงให้ความสำคัญกับความรักและการเลือกคู่ชีวิต รวมถึงปรารถนาที่จะพบรักกับใครสักคนในอนาคต

อารมณ์ความรู้สึกของผู้หญิงชนชั้นกลางกับ “ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก” หลังเกิดโรคระบาดโควิด-19 สัมพันธ์กับ “ความเร่งรีบ” ที่กำหนดให้พวกเธอต้องประสบความสำเร็จก่อนที่พวกเขาจะเข้าสู่ช่วงวัยกลางคน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรัก การหาคู่ครอง หรือหน้าที่การงาน ซึ่งพวกเขาจะรู้สึก “เคืองคว้าง” และ “ล่องลอย” ก็ต่อเมื่อยังไม่มียานพาหนะหรือมีเงินเก็บไม่มากพอที่จะซื้อบ้านหรือมีรถเป็นของตัวเอง อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่ก็ต้องเผชิญหน้ากับการแข่งขันทางการศึกษาและการทำงานที่เข้มข้น “อาชีพในฝัน” ของพวกเขาหมักหมมอยู่กับเรื่องรายได้และค่าจ้างต่อเดือนที่จำเป็นต้องเพียงพอสำหรับปากท้องของตัวเองและคนในครอบครัว จนบางครั้ง “ความฝัน” ในวัยเด็กก็ถูกละทิ้งไปเพราะไม่สอดคล้องกับค่านิยมที่คนในสังคมให้ความสำคัญกับอาชีพที่มั่นคงและก้าวหน้าในอนาคตได้

แต่ในบางกรณี ผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่ก็คำนึงถึงความรู้สึกของตัวเอง จนนำไปสู่การแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งหรือไม่ลงรอยกันระหว่างความคาดหวังจากคนในสังคมรุ่นก่อนและความปรารถนาส่วนตัว ซึ่งความขัดแย้งทางความรู้สึกนี้สามารถนำไปสู่การตีเถียง ได้เถียงตลอดจนถูกต่อว่าจากคนในสังคมได้³⁶ กล่าวได้ว่า ผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่ต้องเผชิญกับ “สภาวะสองจิตสองใจ”³⁷ ไม่ต่างจากผู้หญิงชนชั้นกลางก่อนหน้านี้ โดยเฉพาะความ

³⁵ วรธร เลิศรัตน์, “กรุงเทพ เมืองร้างรัก: เมื่อเมืองไม่ตี... โอกาสพบรักดีๆ ของเยาวชนก็ไม่เกิด,” 14 กุมภาพันธ์ 2566, <https://www.the101.world/bangkok-youth-love/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2566).

³⁶ สิงห์ สุวรรณกิจ, “ห้องสมุทรแห่งความรู้สึก: วิลเลียม เรดดีกับประวัติศาสตร์อารมณ์ความรู้สึก,” ใน *วิธีวิทยาในการศึกษาประวัติศาสตร์*, ชนิดา พรหมพยัคฆ์ และณัฐพงษ์ สกุลเลี่ยว (บ.ก.), พิมพ์ครั้งแรก (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม, 2563), 539.

³⁷ สายชล สัตยานุรักษ์, “ชีวิตและครอบครัวของผู้หญิงชนชั้นกลางไทย กับ “ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก” และการก่อตัวของระบอบอารมณ์ความรู้สึกใหม่,” *มนุษยศาสตร์สาร* 22, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564): 195.

อิทธิพลเหลือที่ต้องเป็นผู้หญิงที่ดีและเป็นผู้หญิงที่ประกอบอาชีพมั่นคงและสามารถพึ่งพาตัวเองได้

แต่สภาวะทางอารมณ์ดังกล่าวก็เชื่อว่าจะมีลักษณะคล้ายกับอารมณ์ความรู้สึกที่ปรากฏในกลุ่มผู้หญิงชนชั้นกลางก่อนหน้านี้เสียทีเดียว เนื่องจากผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่จำนวนมากให้ความสำคัญกับ “ความพึงพอใจ” และ “ความสบายใจ” ของตนเองเป็นหลัก การจัดสรรเวลาดูแลและค่าเลี้ยงดูบุตรซึ่งเป็นหน้าที่ที่สังคมไทยคาดหวังให้ผู้หญิงชนชั้นกลางควรจะได้รับผิดชอบนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึง “ความสบายใจ” ของตนเองเสียก่อน ขณะที่การเลือกคู่ชีวิตหรือคนรักก็มักจะทำให้ให้ความสำคัญในเรื่อง “ความเสมอภาค” และ “ความเท่าเทียม” ในเรื่องความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายเป็นหลัก ตัวอย่างเช่น การรับผิดชอบงานภายในบ้านและการเลี้ยงดูลูกเพียงคนเดียว บทบาทของการเป็นผู้ตามอยู่ตลอดเวลา หรือแม้แต่กรณีที่คนรักไม่สามารถเป็นที่ปรึกษาหรือตัดสินใจเรื่องสำคัญร่วมกันได้ เป็นต้น

กล่าวได้ว่า ผลพวงจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่บีบบังคับให้ผู้หญิงชนชั้นกลางต้องทำงานเก็บเงินเพื่อนำมาเลี้ยงปากท้องของตัวเองพร้อมๆ กับดูแลบุตร ประกอบกับคุณค่าที่สังคมผูกติดบทบาทความเป็นผู้หญิงเข้ากับการเลี้ยงดูบุตร ขณะที่ผู้ชายมีบทบาทในการทำงานนอกบ้านเพื่อหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว ผู้หญิงชนชั้นกลางบางกลุ่มจึงเลือกใช้ชีวิตโสดและไม่เร่งรีบที่จะมีลูก โดยมองว่าบทบาทหน้าที่ในการทำงานและโอกาสเติบโตในสายงานของพวกเธอจะยุติลง³⁸ เพราะต้องให้ความสำคัญกับหน้าที่การเป็นภรรยาและแม่อย่างเต็มตัว

หลังจากการระบาดของโควิด-19 ในปี 2562 “ความฝัน” ของผู้หญิงชนชั้นกลางยังคงมีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น แม้แต่อาชีพที่ดูจะมั่นคงและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมก็ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจที่หยุดชะงักไม่ต่างจากอาชีพอื่นๆ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ลดช่องว่าง “ความฝัน” และโอกาสของผู้หญิงชนชั้นกลาง ถึงแม้รัฐบาลจะออกมาตรการควบคุมโรคเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดและผ่อนคลายนโยบายการล็อกดาวน์ แต่หลังการเกิดโรคระบาดก็ส่งผลให้พวกเธอเผชิญกับ “ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก” ในด้านวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัวหรือคิด for คิดส์ในปี 2566 ได้ทำการสำรวจทัศนคติของคนรุ่นใหม่เพื่อพยายามทำความเข้าใจตัวตนของพวกเขา งานสำรวจชิ้นนี้แสดงให้เห็นว่าครอบครัวที่ได้รับผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากโควิด-19 มักมีความสัมพันธ์กับ “ความเครียด”

³⁸ กานต์ธิดา ภูริวิริชัย, “ถ้าโลกวนวายแบบนี้แล้วจะมีลูกไปทำไม?: มองครอบครัวรุ่นใหม่ เมื่อ ‘ลูก’ ไม่ใช่คำตอบของคน Gen Y,” 17 เมษายน 2563, <https://www.the101.world/gen-y-no-child/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2566).

ของเด็กรุ่นใหม่อย่างมีนัยยะสำคัญ³⁹ โดยเฉพาะปัญหาเรื่องรายได้ที่ลดลงและการตกงาน นอกจากนี้ ยังมีเด็กรุ่นใหม่ที่ประสบปัญหาเรื่องการเรียนออนไลน์ โดยไม่สามารถปรับตัวกับการเรียนรูปแบบใหม่ได้⁴⁰ ครอบครัวไม่ถือเป็น “ที่พักพิงทางความรู้สึก” ของพวกเขา ไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษา การยอมรับในความสามารถ ตลอดจนความคิดเห็นที่ไม่ลงรอยกัน ความนิยมการอ่าน “หนังสือฮิลใจ” ในกลุ่มคนรุ่นใหม่เป็นภาพสะท้อน “การปลอบประโลมจิตใจ” ผ่านงานเขียนที่ใช้คำพูดเรียบง่ายแต่ตรงใจ⁴¹ ขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นว่าคนรุ่นใหม่เลือกที่จะอ่าน “หนังสือฮิลใจ” เพื่อให้เกิด “ความปลอดภัย” ทางความรู้สึกแทนการพูดคุยหรือสร้างความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว

“ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก” จากความคาดหวังของคนในสังคมว่าผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่จำเป็นต้องทำหน้าที่ผู้หญิงที่ดีพร้อมๆ กับการเติบโตและก้าวหน้าในอาชีพการงาน จนต้องละทิ้ง “ความฝัน” ของตัวเองเพื่อแสวงหาการทำงานที่มั่นคงทางการเงิน หลังการระบาดของโควิด-19 ผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่กลับต้องเผชิญหน้ากับความทุกข์ทนทางความรู้สึกทางด้านเศรษฐกิจ การเรียน และปัญหาภายในครอบครัว สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้พวกเขาต้องค้นหา “พื้นที่พักพิงทางอารมณ์ความรู้สึก” ที่สามารถ “ปลอบประโลมจิตใจ” ให้กับตัวเองได้ การอ่านนวนิยายยาโออิส่งผลให้เกิด “ความปลอดภัย” ทางความรู้สึกและยังเปรียบเสมือนพื้นที่ที่สามารถให้อิสราทางอารมณ์ความรู้สึกแก่พวกเขาได้เช่นกัน ระเบียบอารมณ์ความรู้สึกของสาววายผ่านการอ่านนวนิยายยาโออิจจะมีอยู่ 3 ลักษณะ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง การปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึก “อดทนอดกลั้น” ผ่านการอ่านนวนิยายยาโออิ “สาววาย” ได้ใช้เวลาบางส่วนไปกับการให้อิสระต่ออารมณ์ความรู้สึกผ่านการอ่านนวนิยายยาโออิ กล่าวได้ว่า การอ่านนวนิยายยาโออิไม่เพียงแต่สร้างความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน แต่ยังเป็นพื้นที่ที่อนุญาตให้ปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึก “อดทนอดกลั้น” ออกมาด้วยเช่นกัน และแม้ว่าผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่จะให้ความสำคัญต่อความสามารถและความพึง

³⁹ วรธร เลิศรัตน์, “เข้าใจตัวตน-ความคิดของ ‘เด็กสมัยนี้’: คุณค่าและทัศนคติเยาวชนไทยจากผลสำรวจ คิด for คิดส์,” 22 เมษายน 2566, <https://www.the101.world/thai-youth-values-and-attitudes/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2566).

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน.

⁴¹ ปาณิส โพธิ์ศรีวังชัย, “โลกโหดร้ายเกินไปหรือฉันอ่อนไหวเกินควร? : จากפורรอยซอนลูกถึงหนังสือฮิลใจ เมื่อหนังสือแห่งยุคสมัยคือการปลอบประโลม,” 8 พฤศจิกายน 2565, <https://www.the101.world/inspirational-books/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 7 กันยายน 2566).

พอใจของตัวเองสูง แต่ทว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมก็ไม่อนุญาตให้พวกเธอหยุดพักที่จะแสวงหาความมั่นคงและความก้าวหน้าในชีวิต “ความทุกข์ทนทางความรู้สึก” เช่นนี้จึงทำให้การอ่านนวนิยายยาโออิกกลายเป็น “ที่พักพิงทางอารมณ์ความรู้สึก” ที่จะสามารถปลดปล่อยอิสรภาพทางความรู้สึกและความปรารถนาจากกันบึงภายในจิตใจออกมาได้

ความรู้สึก “อดทนอดกลั้น” ต่อบทบาทและสถานะทางสังคมของสาววายปรากฏให้เห็นผ่านการเข้าไปกำกับควบคุมลักษณะการประพันธ์ด้านความสัมพันธ์และสถานะทางเพศของตัวละครเพศชาย ไม่ว่าจะเป็นการเขียนโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ลักษณะนิสัย รูปร่างหน้าตา ตลอดจนความสัมพันธ์ทางเพศ จะพบได้ว่า นวนิยายยาโออิกหลายเรื่องมักมีกลิ่นอายและบรรยากาศ “ความรักแบบโรแมนติก” ที่ให้ความสำคัญกับตัวตนของตัวละครสูง และมักมุ่งเน้นเรื่องราวความรักระหว่างคนสองคนเป็นหลัก กล่าวได้ว่า “ความฝัน” และ “ความหวัง” ของผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่ที่ปรารถนาจะพบรักกับคนที่สามารถมอบความรู้สึกปลอดภัยและความสบายใจได้นั้น ปรากฏให้เห็นผ่านเรื่องราวในนวนิยายยาโออิกเช่นเดียวกับนิยายรักชายหญิงยกตัวอย่างเช่น ตัวละครตัดสินใจเลือกคนรักโดยคำนึงถึงความรู้สึกของตัวเองเป็นหลัก ความต้องการใครสักคนที่สามารถเกื้อกูลช่วยเหลือและพร้อมฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ไปด้วยกัน เมื่ออยู่กับคนรักแล้วเกิดความรู้สึก “สบายใจ” และ “ปลอดภัย”

ประการที่สอง ความนิยมการอ่านนวนิยายยาโออิกในกลุ่มวัยรุ่นกับการกำหนดช่วงอายุของตัวละครและขอบเขตเนื้อเรื่อง โดยจะเห็นได้จากความนิยมการอ่านนวนิยายยาโออิกที่มักเป็นเรื่องราวความรักในวัยมัธยม ความรักสมัยเรียนมหาวิทยาลัย รักแรกพบในวัยเด็ก ฯลฯ ซึ่งจะสัมพันธ์กับช่วงวัยของกลุ่มคนอ่าน กล่าวคือ ผู้อ่านนวนิยายยาโออิกส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มวัยรุ่นหญิงที่มีมุมมองเกี่ยวกับความรักแบบปัจเจกชนนิยมสูง⁴² การเขียนบรรยายเรื่องราวจึงมุ่งเน้นการบอกเล่า “อารมณ์ความรู้สึก” ของตัวละครผ่านการตัดสินใจกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์หรือคลี่คลายปมปัญหาหลัก ซึ่งปมปัญหาจะมีลักษณะไม่สลับซับซ้อนหรือยากต่อการแก้ไขมากเกินไป กล่าวได้ว่า ลักษณะการประพันธ์นวนิยายยาโออิกมีความคล้ายคลึงกับนิยายรักโรแมนติกซึ่งมุ่งเน้นเรื่องราวความรักที่ไม่สลับซับซ้อน⁴³ เข้าใจง่าย โดยตอนสุดท้ายพระเอกมักจะครองคู่กับนางเอก

⁴² ฉัตรธิดา ชูทอง, “การเปิดรับ ทศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการอ่านนิยายชายรักชายของกลุ่มสาววายไทย,” *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร* 4, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564): 75.

⁴³ นัทธนี ประสานนาม, “นวนิยายยาโออิกของไทย: การศึกษาเชิงวิเคราะห์,” *วารสารวิชาการหอสมุดแห่งชาติ* 7, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562): 28.

การกำหนดขอบเขตเนื้อเรื่องของนวนิยายยาโออิโดยเฉพาะเรื่องราวตอนจบของเรื่องนั้น มักสิ้นสุดหลังจากตัวละครทั้งสองตกลงคบหาดูใจกันหรือเลื่อนขั้นสถานะทางความสัมพันธ์ ในขณะที่เรื่องราวหลังการเปลี่ยนบทบาทและสถานะของตัวละครจะไม่ถูกพูดถึงหรือปรากฏให้เห็นแค่ในตอนพิเศษเท่านั้น กล่าวได้ว่า นวนิยายยาโออิที่มุ่งเน้นการนำเสนอความรักของตัวละครชายรักชายในช่วงวัยเรียน สามารถจับต้องอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านในกลุ่มวัยรุ่นได้จำนวนมาก ผู้เขียนซึ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่นเหมือนกันจึงไม่จำเป็นต้องพูดถึงเหตุการณ์ที่ไม่สอดคล้องกับประสบการณ์และอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านวัยรุ่นก็ได้

ทว่าการเข้าไปควบคุมและจัดการความสัมพันธ์ทางเพศของตัวละครโดยสาววายนั้นยังไม่อาจหลุดพ้นจากกรอบแนวคิดโครงสร้างทางสังคมชายเป็นใหญ่ได้ โดยจะเห็นได้จากความนิยมการอ่านนวนิยายที่ตัวละคร “นายเอก” มีหน้าตาอ่อนเยาว์ รูปร่างผอมบาง ตัวเล็กกว่าพระเอก และมีความอ่อนไหวทางอารมณ์ความรู้สึกได้ง่าย⁴⁴ ซึ่งความนิยมตัวละครลักษณะเช่นนี้ส่งผลให้ผู้อ่านเกิดการตั้งคำถามต่อสนิยมความชอบของกลุ่มสาววายและความนิยมการอ่านนิยายประเภทนี้ว่า มิได้ถูกเขียนขึ้นมาเพื่อผลักดันหรือสร้างความเท่าเทียมทางเพศแต่อย่างใด คำถามถูกขยับขยายไปถึงประเด็นทางสถานะสังคมและเศรษฐกิจระหว่างพระเอกกับนายเอกที่มีความเหลื่อมล้ำกันสูง การกำหนดบทบาทผู้นำและผู้ตามในความสัมพันธ์ทางเพศ ความเป็นเหตุเป็นผลของการกระทำและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งมักไม่ค่อยมีความสมจริง ฯลฯ

การตั้งคำถามต่อความชื่นชอบการอ่านนวนิยายยาโออิของสาววายและความนิยมการอ่านนวนิยายยาโออิมีการมุ่งประเด็นไปที่ความเท่าเทียมทางเพศและความเสมือนจริงของตัวบทนิยาย แต่ทว่านวนิยายยาโออิหลายเรื่องมีความพยายามก้าวข้ามประเด็นปัญหาดังกล่าว ด้วยการนิยามความรักแบบไม่จำกัดเพศ⁴⁵ การเขียนเรื่องราวเหนือความคาดหมาย ไม่มุ่งเน้นความสมจริงหรือความสมเหตุสมผลมากนัก การบอกเล่าความสัมพันธ์ที่มีมากกว่าสองคน

ประการที่สาม การอ่านนวนิยายยาโออิในฐานะ “ที่พักพิงทางอารมณ์ความรู้สึก” เสมือนเป็นพื้นที่ที่อนุญาตให้สาววาย “เปิดเผย” มุมมองเกี่ยวกับเพศสภาวะและเอกลักษณ์ทางเพศ ซึ่งถูกจำกัดและบดบังด้วยแนวคิดความเป็นหญิงที่ดีและโครงสร้างสังคมชายเป็นใหญ่ ไม่ว่าจะ

⁴⁴ อุนซา พิมศักดิ์ และโสภี อุ่นทะยา, “SOTUS ที่ว่ากัตัวร้ายกับนายปีหนึ่ง : การประกอบสร้างอัตลักษณ์เพศนอกกรอบ ในนวนิยายรักวัยรุ่นแนววาย,” *วารสารการบริหารปกครอง (Governance Journal) 6*, ฉบับพิเศษ (กันยายน 2560): 185-188.

⁴⁵ นัทธนัย ประสานนาม, “ภาวะเคียวรี่ในนวนิยายยาโออิของ ร เรือในมหาสมุทร,” *วารสารธรรมศาสตร์ 41*, 1 (2565): 143.

จะเป็นการบอกเล่าเรื่องราวความรักของคนสองคนที่ไม่ยึดโยงกับสถานะทางสังคม ชนชั้นหรือเชื้อชาติ การไม่นิยามบทบาทหน้าที่การทำงานนอกบ้านหรือภายในบ้านให้กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ความปรารถนาที่จะมีชีวิตเรียบง่าย มีเงินพอกินพอใช้ แต่มีความสุขด้วยความพึงพอใจกับสิ่งที่ตนเองมี เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่สาววยปรารถนา

การอ่านนวนิยายยาโออิชิงเป็นพื้นที่ที่มโนทัศน์ อารมณ์ความรู้สึก และประสบการณ์เบื้องต้นของสาววยถูก “สะท้อนกลับ” ผ่านรูปแบบการเขียน การดำเนินเรื่องราว ความคิด และทัศนคติของตัวละคร ยกตัวอย่างเช่น มโนทัศน์เกี่ยวกับการเลือกคู่ครอง มุมมองความรักแบบชายหญิงที่สะท้อนผ่านความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างพระเอกกับนายเอก เอกลักษณ์และรูปลักษณ์ภายนอกของตัวละครที่ไม่อาจก้าวข้ามแนวคิดสังคมชายเป็นใหญ่ได้ หรือแม้แต่การเล่าเรื่องราวเหนือจินตนาการและการไม่นิยามคำจำกัดความทางเพศวิถี สิ่งเหล่านี้ถูกตีแผ่และ “สะท้อนกลับ” มากระทบกระทั่งต่ออารมณ์ความรู้สึก ประสบการณ์ส่วนตัว และความปรารถนาที่ต้องการจะหลบหนีความกดดันและความคาดหวังของคนในสังคม จึงกล่าวได้ว่า ความชื่นชอบการอ่านนวนิยายยาโออิของสาววยจะมีลักษณะจำเพาะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล เนื่องจากความชื่นชอบการอ่านนวนิยายยาโออิจะสัมพันธ์กับมโนทัศน์ อารมณ์ความรู้สึก และประสบการณ์ส่วนตัวของสาววย

การอ่านนวนิยายยาโออิส่งผลให้เกิดการก่อรูปก่อร่าง “อารมณ์ความรู้สึกแบบใหม่” ซึ่งจะปรากฏให้เห็นเด่นชัดขณะที่กำลังอ่านนวนิยาย “อารมณ์ความรู้สึกแบบใหม่” นี้จะอยู่ในรูปของ “การเป็นตัวของตัวเอง” โดยสาววยสามารถแสดงตัวตนและรสนิยมทางเพศของตัวเอง ระหว่างการอ่านนวนิยายยาโออิที่มีโครงเรื่อง เรื่องราว และลักษณะนิสัยตัวละครสอดคล้องกับความชื่นชอบ และพวกเขาไม่จำเป็นต้องคำนึงถึง “มาตรฐานทางอารมณ์ความรู้สึก” ของคนในสังคมส่วนใหญ่ที่มองว่า อารมณ์ความรู้สึกทางเพศของผู้หญิงเป็นเรื่องส่วนตัว และไม่ควรเปิดเผยอย่างโจ่งแจ้ง⁴⁶ ในขณะที่เดียวกัน “การเป็นตัวของตัวเอง” ระหว่างที่อ่านนวนิยายยาโออิอยู่นั้น ก็มักเกิด “ความไม่ต่อเนื่อง” ทางอารมณ์ความรู้สึก หลังจากอ่านนิยายจบหรือไม่ได้่านนิยายเรื่องนั้นต่อ

กล่าวคือ การเปิดเผยตัวตนบน “อารมณ์ความรู้สึกแบบใหม่” นี้ จะมีความต่อเนื่อง และปรากฏให้เห็นเด่นชัดขึ้น ก็ต่อเมื่อสาววยมีการพูดคุยและแสดงความคิดเห็นร่วมกันกับนัก

⁴⁶ อามดา วิรมณรมิตา, “ความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางไทย พ.ศ.2540-2560,” *มนุษยศาสตร์สาร* 22 ฉบับเพิ่มเติม (พฤศจิกายน 2564): 139.

อ่านและนักเขียนภายในชุมชนนักอ่านที่มีความชื่นชอบนวนิยายยาโออิเหมือนกัน การอ่านนวนิยายยาโออิจึงมิได้เป็นการ “ต่อรอง” หรือ “ทำลาย” ระบอบคุณค่าความเป็นหญิงของสังคมที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือสร้างความเท่าเทียมทางเพศแต่อย่างใด ทว่า “*อารมณ์ความรู้สึกแบบใหม่*” ที่ก่อตัวขึ้นนี้ กลับเป็นตัวช่วย “*ยืนยัน*” ตัวตนและเอกลักษณ์ทางเพศของสาววาย ที่ถูกจำกัดและให้พื้นที่สำหรับ “*การเป็นตัวของตัวเอง*” เพิ่มมากขึ้น

บทสรุป

ความนิยมการอ่านนวนิยายยาโออิ พ.ศ.2555-2565 มีความเกี่ยวเนื่องกับพลวัตทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมตั้งแต่ทศวรรษ 2500 เป็นต้นมา อันส่งผลให้บทบาทและสถานะทางเพศของผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่ได้เปลี่ยนแปลงความหมายไป จากเดิมผู้หญิงชนชั้นกลางถูกคาดหวังให้ต้องทำหน้าที่ลูกสาว ภรรยาและแม่ของลูกพร้อมๆ กับการทำงานหาเงินเลี้ยงดูตัวเอง การแสวงหาความก้าวหน้าในชีวิต ตลอดจนความฝันที่จะมีคู่ครองที่ดี

จากการพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีในปัจจุบัน กระแสทางความคิดโดยเฉพาะมุมมองในเรื่องความรักแบบปัจเจกชน กลับมีอิทธิพลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่เป็นอย่างมาก ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่จำเป็นต้องช่วยเหลือตัวเอง พวกเขาจึงให้ความสำคัญต่อตัวตน และคำนึงถึง “*ความพึงพอใจ*” และ “*ความสบายใจ*” เป็นหลัก ทว่ากระแสทางความคิดรูปแบบนี้ ก็ได้ “*ทำร้าย*” ผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่เช่นเดียวกัน ผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่ต้องตกอยู่ในสภาวะความกดดันและความคาดหวัง ที่เร่งเร้าให้ต้อง “*รีบเร่ง*” ประสบความสำเร็จในชีวิตและปฏิบัติตนในฐานะลูกสาว ภรรยา และแม่ของลูกที่ดี การเผชิญหน้ากับสภาวะทางอารมณ์ความรู้สึกสองจิตสองใจดังกล่าว จึงทำให้ผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่ต้องพบเจอ “*ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก*”

“*สาววาย*” เลือกที่จะอ่านนวนิยายยาโออิในฐานะ “*ที่พักพิงทางอารมณ์ความรู้สึก*” ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อนุญาตให้ปลดปล่อยความรู้สึก “*อดทนอดกลั้น*” และ “*เปิดเผย*” มโนทัศน์เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ สถานะทางเพศ ตลอดจนความปรารถนาทางเพศและการดำเนินชีวิตอย่างที่ว่าพวกเขาต้องการ การบอกเล่าเรื่องราว การเขียนโครงเรื่อง แก่นเรื่อง อุปนิสัยตัวละคร การบรรยายหรือพรรณนาฉากในนวนิยายยาโออิ สิ่งเหล่านี้สามารถ “*สะท้อนกลับ*” เข้าไปกระทบต่อมโนทัศน์ อารมณ์ความรู้สึก และประสบการณ์ของสาววาย

ในอีกด้านหนึ่ง การอ่านนวนิยายยาโออิก็มีได้เป็นการ “ต่อรอง” กับระบอบคุณค่าทางสังคมไทย แต่เป็นพื้นที่ที่บ่มเพาะ “*อารมณ์ความรู้สึกแบบใหม่*” ที่อนุญาตให้ผู้อ่าน “เปิดเผย” ตัวตน และ “เป็นตัวของตัวเอง” ได้อย่างอิสระ ไร้การกำกับควบคุมโดยมาตรฐานทางอารมณ์ความรู้สึกของสังคม ทั้งนี้ การปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่มชุมชนนักอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การพูดคุยกับนักอ่านหรือนักเขียนที่ติดตาม ก็ถือเป็นการ “ยืนยัน” ตัวตน และสานต่อ “*ความต่อเนื่อง*” ทาง “*อารมณ์ความรู้สึกแบบใหม่*” ร่วมกับผู้ที่มีความชื่นชอบเหมือนกัน

ปฏิเสธไม่ได้ว่า ความนิยมการอ่านนวนิยายยาโออิ พ.ศ.2555-2565 สัมพันธ์กับพลวัตทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมตั้งแต่ทศวรรษ 2500 จนถึงเกิดการเกิดโรคระบาดโควิด-19 ในปี 2562 บทบาทและสถานะภาพทางเพศของผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่ถูกกำหนดและจัดการผ่าน “*ความเป็นหญิงแบบแม่ศรีเรือน*” กับ “*ความเป็นหญิงสมัยใหม่*” ไม่ต่างจากผู้หญิงชนชั้นกลางก่อนหน้า ซึ่งการจะปลดปล่อยตัวเองจาก “*ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก*” ได้นั้น “*สาววาย*” และผู้หญิงชนชั้นกลางรุ่นใหม่จำเป็นจะต้องค้นหา “*พื้นที่ปลอดภัย*” สำหรับพักพิงทางจิตใจ และต้องเป็นพื้นที่ที่อารมณ์ความรู้สึกอันหลากหลายสามารถโลดแล่นได้อย่างอิสระเสรี การอ่านนวนิยายยาโออิในกลุ่มสาววายจึงเป็น “*ที่พักพิงทางอารมณ์ความรู้สึก*” ที่สัมพันธ์กับบทบาทหน้าที่ สถานะทางเพศ ความปรารถนา และการ “*เป็นตัวของตัวเอง*” ของพวกเธอ

เอกสารอ้างอิง

- กานต์ธีรา ภูริวิกรัย. “ถ้าโลกวุ่นวายแบบนี้แล้วจะมีลูกไปทำไม?” : มองครอบครัวรุ่นใหม่ เมื่อ ‘ลูก’ ไม่ใช่คำตอบของคน Gen Y.” (17 เมษายน 2563). สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2566, จากเว็บไซต์ <https://www.the101.world/gen-y-no-child/>
- ฉัตรธิดา ชูทอง. “การเปิดรับ ทักษะคิด และแนวโน้มพฤติกรรมการอ่านนิยายชายรักชายของกลุ่มสาววายไทย.” *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร* 4, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564): 75-88.
- นัทธนี ประสานนาม. “นวนิยายยาโออิของไทย : การศึกษาเชิงวิเคราะห์.” *วารสารวิชาการหอสมุดแห่งชาติ* 7, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562): 16-34.

_____ . “การเว้นระยะห่างทางเพศสถานะ: นวนิยายยาโออิของไทยในการเมืองเรื่องชนบ
วรรณกรรมกับการตีความ.” *วารสารศาสตร์* 13, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563): 160-
187.

_____ . “ภาวะเคียวรีในนวนิยายยาโออิของ ร เรือในมหาสมุทร.” *วารสารธรรมศาสตร์*, 41,
1 (มกราคม-เมษายน 2565): 137-160.

บุญชริกา พวงคำ. “เสถียรธรรมสถาน: ที่พักพิงทางความรู้สึกของผู้หญิงชนชั้นกลางไทยใน
ทศวรรษ 2540-2550.” *มนุษยศาสตร์สาร* 22 ฉบับเพิ่มเติม (พฤศจิกายน 2564): 56-
69.

ปานิส โพธิ์ศรีวังชัย. “โลกโหดร้ายเกินไปหรือฉันอ่อนไหวเกินควร?: จากพ่อรวยสอนลูกถึง
หนังสือฮีลใจ เมื่อหนังสือแห่งยุคสมัยคือการปลอบประโลม.” (8 พฤศจิกายน 2565).
สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2566, จากเว็บไซต์ [https://www.the101.world/inspira
tional-books/](https://www.the101.world/inspirational-books/)

ปิยธิดา คงวิมล และวิมลมาศ ปฤชากุล. “กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสื่ออุดมการณ์ผู้หญิงสมัยใหม่ใน
นิตยสารกุลสตรี.” *ศิลปศาสตร์ปริทัศน์* 16, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564): 111-124.

“เปิดโพลหญิงไทยยุค 4.0 ระบุผู้หญิงสามารถเป็นผู้บริหารระดับสูงและนักการเมืองได้.” *มติชน
ออนไลน์* (25 กรกฎาคม 2561). สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2566, จากเว็บไซต์
https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_1058899

ภัชพรพรรณ อมรศรีวงษ์ และบัณฑิต สวรรยาวิสุทธิ์. “การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการ
บริโภคสื่อของสาววาย.” *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์* 5,
1 (มกราคม - มิถุนายน 2562): 34-48.

รัตติยา กาญจนานัญญกุล และปรีดา อัครจันทโชติ. “กลศิลป์ในการเล่าเรื่องของนิยายออนไลน์
ในสังคมไทย.” *วารสารนิเทศสยามปริทัศน์* 19, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563): 45-
58.

วรรณ เลิศรัตน์. “กรุงเทพ เมืองร้างรัก: เมื่อเมืองไม่ดี... โอกาสพบรักดีๆ ของเยาวชนก็ไม่เกิด.”
(14 กุมภาพันธ์ 2566). สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2566, จากเว็บไซต์
<https://www.the101.world/bangkok-youth-love/>

_____ . “เข้าใจตัวตน-ความคิดของ ‘เด็กสมัยนี้’: คุณค่าและทัศนคติเยาวชนไทยจากผล
สำรวจ คิด for คิดส์.” (22 มิถุนายน 2566). สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2566, จาก
เว็บไซต์ <https://www.the101.world/thai-youth-values-and-attitudes/>

- ศิริจิต สุนันตะ. “มโนทัศน์ว่าด้วยงานดูแลกับการกดทับซับซ้อนของความไม่เท่าเทียมทางเพศ
ชนชั้น และชาติพันธุ์: การทบทวนวรรณกรรมและแนวทางการศึกษาในบริบทไทย.”
วารสารสตรีนิยมไทย “จุดยืน” 6, 1 (มกราคม - มิถุนายน 2562): 1-16.
- ศุภวารรณ คงสุวรรณ. “นิยายวาย : กระแสนิยม และกระจกสะท้อนสังคมที่ ‘ไร้เพียงสาวทาง
เพศ’.” (18 ธันวาคม 2561). สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2565, จากเว็บไซต์
<https://www.the101.world/what-yaoi-tell-us/>
- สายชล สัตยานุรักษ์. “ชีวิตและครอบครัวของผู้หญิงชนชั้นกลางไทย กับ ‘ความทุกข์ทนทาง
อารมณ์ความรู้สึก’ และการก่อตัวของระบอบอารมณ์ความรู้สึกใหม่.” *มนุษยศาสตร์
สาร* 22, 3 (กันยายน - ธันวาคม 2564): 188-212.
- สิงห์ สุวรรณกิจ. “ห้องสมุทรแห่งความรู้สึก: วิลเลียม เรดดีกับประวัติศาสตร์อารมณ์ความรู้สึก.”
ใน ชนิตา พรหมพยัคฆ์ และณัฐพงษ์ สกกุลเสียว (บ.ก.). *วิธีวิทยาในการศึกษา
ประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม, 2563.
- สุภาวรัชต์ วัฒนทัพ. “ภาพแทนคนรักเพศเดียวกันในนิยายวายจากสื่ออินเทอร์เน็ต.”
*วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลป
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 2556.
- อนันตศักดิ์ พลแก้วเกษ และอรทัย เพ็ญยุระ. “ความสัมพันธ์ทางเพศในวรรณกรรมแนวยาย.
วารสารวิชาการธรรมศาสตร์.” 22, 2 (เมษายน - มิถุนายน 2565): 289-296.
- อนุชา พิมพ์ศักดิ์ และโสภี อุณหะยา. “SOTUS พี่ว้ากตัวร้ายกับนายปีหนึ่ง: การประกอบสร้างอัต
ลักษณ์เพศนอกกรอบ ในนวนิยายรักวัยรุ่นแนวยาย.” *วารสารการบริหารปกครอง
(Governance Journal)* 6, 2 ฉบับพิเศษ (กันยายน 2560): 175-192.
- อาณดา วิรมณรมิตา. “ความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางไทย พ.ศ.2540-2560.”
มนุษยศาสตร์สาร 22 ฉบับเพิ่มเติม (พฤศจิกายน 2564): 134-152.
- Veluree Metaveevinij. “Boys Love (Yaoi) Fandom and Political Activism in Thailand.”
Intersections: Gender and Sexuality in Asia and the Pacific 49 (June
2023): 1-8.